

Overeenkomst voor een duurzame gewasbescherming

Gerty Horeman

Expertisecentrum LNV, Postbus 482, 6710 BL Ede; e-mail g.h.horeman@eclnv.agro.nl

Op 10 maart hebben 2003 Minister Veerman van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV), Staatssecretaris Van Geel van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM), de Stichting Natuur en Milieu, LTO Nederland en VEWIN een overeenkomst afgesloten om te komen tot duurzame gewasbescherming. Ook zijn er afspraken gemaakt om tot oplossing van de korte termijnknelpunten in het toelatingsbeleid te komen. Agrodīs, Nefyto en Unie van Waterschappen hebben de intentie uitgesproken zich bij de overeenkomst aan te sluiten. Meer hierover in de rubriek Nieuws in dit nummer. Gerty Horeman van het Expertisecentrum van LNV geeft actuele achtergrondinformatie.

Van duurzame gewasbescherming is volgens de overeenkomst sprake als het beleid en het handelen van maatschappelijke organisaties en ketenpartijen gericht is op het realiseren van de bestaande milieukwaliteitsdoelen. Deze omvatten een inspanningsverplichting om te komen tot een 95 % reductie in milieubelasting in 2010 t.o.v. 1998. Randvoorwaarde is dat deze doelen worden gerealiseerd op een wijze die bedrijfseconomisch verantwoord is en de concurrentiepositie van de Nederlandse land- en tuinbouw niet onevenredig onder druk zet.

Aanpak

De overeenkomst stelt dat partijen elk hun verantwoordelijkheid nemen en gezamenlijk werken aan een duurzame, geïntegreerde gewasbescherming. De aanpak is gebaseerd op verschillende sporen:

- Bevorderen van innovatie en verbeteren van het management;
- Stimuleren van duurzame productie en duurzame consumptie;
- Bevorderen van een effectief en duurzaam middelenpakket;

- Handhaving, monitoring en verantwoording.

Deze aanpak is geconcretiseerd in een afsprakenkader. De belangrijkste afspraken worden hieronder toegelicht.

Bevorderen innovatie en verbeteren management

Het doel van de acties onder deze noemer is milieuwinst te boeken door innovatie en door verbetering van het management bij telers (bevorderen van geïntegreerde gewasbescherming).

Sectorplannen

LTO Nederland zal in 2003 met iedere sector een sectorplan duurzame gewasbescherming opstellen. Een sectorplan bevat onder meer:

- een analyse van de landbouwkundige en milieuknelpunten;
- een beschrijving van de goede landbouwpraktijk (de werkwijze die je redelijkerwijs van iedere

boer en tuinder mag verwachten);

- meetbare doelen gericht op het oplossen van de knelpunten; Het huidige gewasbeschermingsonderzoek zal worden afgestemd op deze sectorplannen.

Geïntegreerde gewasbescherming

Geïntegreerde gewasbescherming staat voor een dynamisch proces waarbij innovatie en vernieuwing aan de bovenzijde steeds leiden tot een hoger niveau van duurzaamheid. Daarbij is het de kunst om de jongste wetenschappelijke inzichten te combineren met de praktische ervaring van voorlopers. In de Bestrijdingsmiddelenwet wordt de volgende definitie van geïntegreerde gewasbescherming gegeven: de rationele toepassing van een combinatie van biologische, biotechnologische, chemische, mechanische en fysische bestrijding, teelt- of gewasverbeteringsmaatregelen, waarbij het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen wordt beperkt tot het strikte minimum dat noodzakelijk is om populaties van organismen onder de niveaus te houden waarbij in economisch opzicht onaanvaardbare schade of verliezen optreden. In het afsprakenkader wordt ervan uitgegaan dat deze geïntegreerde gewasbescherming niet alleen een combinatie is van maatregelen, maar dat het ook een hiërarchie van werken inhoudt. Deze hiërarchie vereist dat eerst alle preventieve en teelttechnische maatregelen

len zijn benut om te voorkomen dat chemisch ingrijpen nodig is. Vervolgens worden waarschuwings- en adviessystemen gebruikt om de noodzaak van ingrijpen te bepalen en waarbij zo veel mogelijk niet-chemische maatregelen worden toegepast vóórdat chemische gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt. En als tenslotte chemische gewasbescherming wordt toegepast dient dit minimaal te gebeuren, op een manier die de emissie zo veel mogelijk beperkt.

Gewasbeschermingsplan

Als actiepunt is in het afsprakenkader opgenomen dat telers een gewasbeschermingsplan moeten maken waarin ze moeten aangeven hoe ze omgaan met bovenstaande stappen. Deze verplichting zal opgenomen worden in een Algemene Maatregel van Bestuur (AmvB). De overheid zal echter geen gedetailleerde voorschriften voor zo'n plan opstellen. Het plan moet op het bedrijf aanwezig zijn maar hoeft niet te worden toegezonden aan een overheidsinstantie.

Ook hier dient men te zoeken naar aansluiting met reeds gangbare praktijk. Plan en spuitboekje samen vormen een prima instrument voor verantwoording en management. Bij de verantwoording moet een koppeling worden gelegd met de gangbare praktijk van registratie van gewasbeschermingsmiddelen. Het is echter niet de bedoeling dat verschillende systemen voor de teler naast elkaar ontstaan.

Bij het stellen van algemene regels beoogt de overheid niet een gedetailleerd systeem van teeltmaatregelen en voorschriften. Uitgangspunt is dat 80-90% van de telers goed moet kunnen voldoen aan deze maatregelen en dat innovaties niet belemmerd worden. Het

doel van deze maatregelen is om de 10-20% telers die achter (dreigen te) blijven mee te krijgen in de goede gewasbeschermingspraktijk volgens de principes van geïntegreerde gewasbescherming. Hier toe zal geïntegreerde gewasbescherming nader worden ingevuld. Het moet gaan om een systeem dat de voorhoede niet belast met beperkingen en dat de achterhoede toch dwingt tot aansluiting (of stoppen). Bovendien moet het systeem inhoudelijk robuust en uitvoeringstechnisch simpel en werkbaar blijven. De overheid beoogt daarnaast geïntegreerde gewasbescherming in marktcertificeringssystemen te stimuleren. Dit moet er in resulteren dat zo spoedig mogelijk 100% van de telers werkt volgens een certificeringsschema (of equivalent daarvan bijvoorbeeld teeltcontract) dat geïntegreerde/duurzame gewasbescherming stimuleert.

Overige acties

Behalve acties gericht op teeltmaatregelen behelst het afsprakenkader ook acties gericht op andere facetten. Het gaat hierbij om kennis en kennisdoorstroming, serviceverlening en kwaliteitsborging door industrie en handel (o.a. Product Stewardship, RSC-certificering, begeleiden van producten) praktijkoplossingen voor drinkwaterknelpunten en agrobiodiversiteit.

Stimuleren duurzaam produceren en consumeren

Het doel van de acties onder deze noemer is milieuwinst te boeken door consumptie van duurzame producten te bevorderen en producenten van duurzame producten te belonen.

De belangrijkste afspraak om het duurzaam produceren en consumeren te stimuleren is de transparantie in de keten te bevorderen. Dit geldt dan in het bijzonder voor de schakels die het dichtst bij de consument staan, vanuit het uitgangspunt dat consumenten er recht op hebben te weten hoe bedrijven hun maatschappelijk verantwoord ondernemen invullen en waarborgen. Andere voorziene acties: belemmeringen wegnemen voor het openbaar maken van de resultaten van residuonderzoeken van de Keuringsdienst van Waren op het niveau van veilingen en supermarkten en het ontwikkelen van financiële prikkels voor boeren die duurzaam produceren en consumeren. Ook zal publieksvoorlichting aandacht schenken aan duurzame gewasbescherming.

Bevorderen van een effectief en duurzaam middelenpakket voor de land- en tuinbouw

Het doel van hier genoemde acties is te zorgen dat ontwikkeling naar duurzame gewasbescherming in de land- en tuinbouw gepaard gaat met beschikbaarheid van een effectief pakket aan middelen (met het oog op de concurrentiepositie van de land- en tuinbouw). Voor het oplossen van de echte landbouwkundige knelpunten in het toelatingsbeleid zijn afspraken gemaakt voor 2003 en 2004. In 2003 zal voor echte knelpunten een oplossing worden gezocht via een vrijstelling, onder voorwaarde dat er geen onaanvaardbare gezondheids- en/of arbeidsveiligheidsrisico's ontstaan en dat milieurisico's zoveel mogelijk worden teruggedrongen door beperkingen die aan een vrijstelling worden

verbonden. In het spoor van deze actie zijn er op dit moment 32 knelpunten (op basis van 11 werkzame stoffen) geïdentificeerd waarvoor een vrijstelling is aangevraagd.

Overheid en bedrijfsleven zullen zich samen inspannen om het aantal knelpunten in 2004 met minimaal 50% te verminderen. Mogelijkheden hiervoor liggen in innovaties in sectorplannen en in nieuwe toelatingen.

Goede handhaving, monitoring en verantwoording

Het doel van dit spoor is een goede naleving van de aanpak te bevorderen en de resultaten zichtbaar te maken. Op de naleving van de wettelijke bepalingen voor gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zal krachtig worden toegezien. De controlerende instanties zullen afspraken maken over een gecoördi-

neerde aanpak van de handhaving. De voortgang van de afspraken zal op basis van rapportages van de partijen jaarlijks worden besproken. En in 2006 wordt geëvalueerd in hoeverre de gestelde doelen zijn bereikt en aanvullende maatregelen nodig zijn.

Literatuur

Ministerie LNV, Den Haag. Afsprakenkader Gewasbeschermingsbeleid, maart 2003. Tekst, zie: www.minlnv.nl/gewasbescherming

ARTIKEL

Lidmaatschap van de KNPV

Het lidmaatschap biedt u:

- Vrije deelname aan de gewasbeschermingsdagen
- Gratis abonnement op 'Gewasbescherming'
- Deelname aan de algemene ledenvergaderingen met stemrecht; statuten worden op verzoek toegezonden
- Mogelijkheid van een collectief abonnement (tegen gereduceerd tarief) op het European Journal of Plant Protection

Het lidmaatschap loopt van 1 januari tot en met 31 december. Bij tussentijdse toetreding is een evenredig gedeelte van de contributie verschuldigd.

Opzeggen van het lidmaatschap dient voor 1 december schriftelijk te geschieden. Wordt het lidmaatschap niet voor deze datum opgezegd, dan is voor het gehele volgende verenigingsjaar contributie verschuldigd.

Aanmeldingen:

Mevr. M. Roseboom

Adm. Koninklijke Nederlandse Plantenziektkundige Vereniging,

Postbus 31,

6700 AA Wageningen

E-mail: m.roseboom2@chello.nl

Het secretariaat van de KNPV is telefonisch bereikbaar op 0317-483654

Als nieuw lid ontvangt u als welkomstgeschenk de 'Lijst van Gewasbeschermingskundige Termen' (verkoopprijs € 12,50). Na acceptatie door het bestuur volgt een acceptgiro

of copie

Ondergetekende meldt zich aan als:

- Gewoon lid van de KNPV
 Gewoon lid van de KNPV inclusief een abonnement op het EJPP
 Lid-donateur van de KNPV

Nederland/België

€ 25,-

€ 123,-

€ 65,-

Overige landen

€ 35,-

€ 133,-

Na ontvangst door de administratie volgt een acceptgiro.

Naam : _____

Straat : _____

Postcode : _____ Plaats : _____

Land : _____

Datum : _____ Handtekening : _____